

توانین ورود جهانگردان به ایران با خودروهای شخصی

مدت مجاز اقامت خودروهایی که به صورت موقت به کشور وارد می‌شوند

سه ماه خواهد بود و پس از مدت فوق باید از کشور خارج شوند. تمدید مهلت‌های

مذکور منوط به موافقت قبلی گمرک ایران خواهد بود.

صدر پروانه ورود موقت برای اتومبیل‌های مسافران ورودی به کشور صرفاً

برای آن دسته از مسافران انجام خواهد شد که مقیم خارج از کشور بوده و شرط

شش ماه اقامت متوالی در کشور مربوطه را هم داشته باشند.

در سایت گمرک ایران آمده است؛ مسافران خارجی و جهانگردان یا ایرانیان مقیم

خارج از کشور که دارای شرایط فوق هستند و با خودروی شخصی خود وارد

کشور می‌شوند، هرگاه برای آن خودرو جواز عبور از کانون‌های جهانگردی

کشورهای ملحق به (کارنه دوپاساژ) در دست داشته باشند و به گمرگ ورودی ارایه دهند می توانند متناسب با مهلت ویزا و حداکثر تا سه ماه با توجه به مدت اعتبار، جواز عبور بدون الزام به تسلیم اظهارنامه به گمرک از وسیله نقلیه خود در کشور استفاده کنند و در مدت مزبور چندین بار با وسیله خود از راههای مجاز وارد و خارج شوند.

ورود موقت خودروی سواری شخصی به همراه مسافر به صورت های زیر امکانپذیر است: خارجیان و ایرانیان مقیم خارج از کشور می توانند با دریافت دفترچه تردد (کارنه دوپاساژ یا تریپ تیک) و تطبیق نام دارنده کارنه مندرج روی جلد دفترچه کارنه با وارد کننده خودرو و همچنین تطبیق مشخصات خودرو با مندرجات کارنه از کانون های اتومبیلرانی کشور مبدأ که برای ایران معتبر بوده - با ملحوظ کردن مندرجات پشت جلد دفترچه مبنی بر اعتبار آن برای ایران و همچنین عدم قید ایران در مهر بیضی شکل ضرب شده بر روی کارنه - و تاریخ اعتبار آن منقضی نشده باشد (تاریخ انقضای اعتبار روی جلد کارنه قید شده است)، نسبت به ورود موقت به کشور اقدام کنند.

مدت مجاز اقامت خودروهایی که به صورت موقت به کشور وارد می شوند سه ماه خواهد بود و پس از مدت فوق باید از کشور خارج شوند. تمدید مهلت های مذکور منوط به موافقت قبلی گمرک ایران خواهد بود. خودروهای شخصی که به صورت

موقت و برای تردد بیش از ۱۰ روز وارد کشور می‌شوند، جهت اخذ پلاک موقت انتظامی پس از اخذ گواهی مربوط از گمرک مرز ورود باید اولین واحد شماره‌گذاری راهنمایی و رانندگی که در گواهی صادره از گمرک مرز ورود مشخص شده، مراجعه کنند.

کسانی که به دلایلی موفق به اخذ دفترچه کارنه دوپاساژ یا تریپ تیک نشده‌اند، می‌توانند در مرز ورودی با سپرده نقدی و یا ضمانت‌نامه بانکی یا تضمین بیمه‌نامه نسبت به اخذ پروانه ورود موقت با رعایت شرایط مقرر (در صورت ایرانی بودن اول اینکه مقیم خارج باشند و همچنین حداقل شش ماه اقامت متوالی در خارج از کشور را داشته باشند و در مورد خارجیان داشتن ویزای معتبر توریستی) اقدام کنند. این روش به دلیل طولانی بودن مراحل اداری توصیه نمی‌شود.

براساس آیین‌نامه اجرایی قانون توسعه صنعت ایرانگردی و جهانگردی مصوب ۱۳۷۰، علاوه بر کالاهای قابل ورود توسط مسافران و اعمال معافیت‌های گمرکی، هر جهانگرد می‌تواند کالاهای مشروح زیر که جنبه تجاری نداشته باشد را به کشور وارد و به هنگام خروج از کشور خارج کند.

▪ فهرست مشخصات این وسایل که در برگه همراه جهانگرد در گمرک ثبت

می شود:

الف) جواهرات شخصی، یک دستگاه دوربین عکاسی، یک دستگاه دوربین ویدئو یا

فیلم برداری غیر حرفه‌ای، یک دستگاه دوربین چشمی، یک دستگاه وسیله موسیقی

قابل حمل، یک دستگاه رادیو پخش و ضبط قابل حمل، یک دستگاه کامپیوتر

شخصی قابل حمل، جعبه وسایل کمک‌های اولیه، یک چادر اردویی با وسایل آن،

وسایل ورزشی از قبیل وسایل ماهیگیری، قایق تفریحی کوچکتر از ۵/۵ متر،

وسایل اسکی معمولی و آبی، راکت تنیس و وسایل مشابه،

ب) خروج اشیای عتیقه، مسکوکات قدیمی، آثار اصیل فرهنگی، کتب خطی، تابلوهای

نقاشی عتیقه و مانند آنها مجاز نیست و ممنوع است.

ج- خروج یک کیلو خاویار ممهور به مهر و پلمپ شرکت شیلات و قبض خرید

فروشگاه شیلات فرودگاه بلامانع است.

د) هر جهانگرد خارجی که از کشور خارج می شود می تواند براساس تسهیلات

مقرر مسافری، علاوه بر لوازم شخصی متعارف، صنایع دستی یا محصولات مجاز

کشور و کتاب و مطبوعات را با حفظ جنبه تجاری آن از کشور خارج کند.

ضرورت ایجاد پلیس گردشگری و تدوین قوانین حمایتی از جهانگردان

صنعت گردشگری یکی از صنایعی است که امروزه با صنایعی مانند نفت و خودروسازی رقابت می‌کند. براساس پیش‌بینی‌ها تا سال ۲۰۱۰ میلادی صنعت توریسم در صدر صنایع جهان قرار خواهد گرفت. بسیاری از کشورهای جهان حتی کشورهای همسایه ما به صنعت توریسم به گونه‌ای می‌نگرند که ما به صنعت نفت می‌نگریم و هستند کشورهایی که از نظر جاذبه‌های توریستی و گردشگری یک سوم جاذبه‌های ایران را دارند اما درآمد آنها از این صنعت به مراتب بالاتر از ایران است.

صنعت گردشگری یکی از صنایعی است که امروزه با صنایعی مانند نفت و خودروسازی رقابت می‌کند. براساس پیش‌بینی‌ها تا سال ۲۰۱۰ میلادی صنعت توریسم در صدر صنایع جهان قرار خواهد گرفت. بسیاری از کشورهای جهان حتی کشورهای همسایه ما به صنعت توریسم به گونه‌ای می‌نگرند که ما به صنعت نفت می‌نگریم و هستند کشورهایی که از نظر جاذبه‌های توریستی و گردشگری یک سوم جاذبه‌های ایران را دارند اما درآمد آنها از این صنعت به مراتب بالاتر از ایران است. کارشناسان معتقدند یکی از دلایل رشد نکردن صنعت توریسم در ایران، وجود قوانین محدود کننده و نبود قوانین حمایتی از جهانگردانی است که وارد ایران می‌شوند. قوانین حمایتی از جهانگردی به اخلاق جهانگردی مربوط می‌شود که سند معتبر بین‌المللی است برای تنظیم روابط متقابل گردشگران با

کشور میزبان و شامل ضوابط، معیارهای اخلاقی و اصول رفتاری در گردشگری است. با اینکه "کمیته ملی کد اخلاقی جهانگردی" در ایران تشکیل شده است، عده‌ای از کارشناسان حقوقی معتقدند که قوانین مربوط به حوزه گردشگری باید تدوین یا بارنگری شود و در کنار این تدوین و بازنگری قانون، فرهنگسازی نیز صورت بگیرد. دکتر علیرضا آذربایجانی حقوقدان و مدرس دانشگاه در این باره می‌گوید: تدوین قوانین حمایتی برای روشن شدن وضعیت حقوقی جهانگردان خارجی و گردشگران داخلی ضروری است، زیرا این قوانین باعث جذب توریست و گسترش صنعت گردشگری کشور می‌شود. متأسفانه تاکنون برای روشن شدن وضعیت صنعت توریسم و گردشگری کشورمان، پیش‌بینی قانونی و تدابیر حقوقی لازم صورت نگرفته است. در حال حاضر مشخص نیست وقتی شخصی به عنوان توریست وارد کشور می‌شود، از چه حقوقی و تکالیفی برخوردار است. آیا عنصر خارجی بودنش می‌تواند از لحاظ حقوقی وصف اضافه‌ای برای وی در نظر بگیرد و یا از حقوق هنگامی شهروندان برخوردار است؟ وی رفع مشکلات و مواضع فرهنگی را از تدوین قوانین مؤثرتر دانسته و می‌افزاید: مشکلی که در حال حاضر با آن مواجه هستیم عدم قانونگذاری نیست و باید در نظر داشت که صرف قانونگذاری برای حمایت از توریسم نمی‌تواند رشد صنعت جهانگردی و گردشگری را باعث شود. از سوی دیگر اعمال هر گونه محدودیت یا اعطای امتیاز به توریست

نیازمند تصویب قانونی است. واقعیت این است که در حال حاضر برای اعطای مزیت یا ایجاد محدودیت برای جهانگردان هیچ قانون مکتوبی وجود ندارد و تا زمانی که قانونی مشخص درباره وضعیت جهانگردان هیچ قانون مکتوبی وجود ندارد و تا زمانی که قانونی مشخص درباره وضعیت جهانگردان به تصویب نرسد، آنان از حقوقی همپایه سایر شهروندان ایرانی برخوردارند. همچنین یکی دیگر از دلایل عدم تمایل جهانگردان برای حضور در ایران، بروکراسی دست و پاگیر حاکم در کشور است.

ضریب امنیتی جهانگردان

یکی از مباحث بسیار حساس و قابل توجه در صنعت توریسم، مقوله امنیت و حفظ جان و مال توریست در هر کشور است. هر چه جهانگردان در یک کشور از ضریب امنیتی بالاتری برخوردار باشند بیشتر تمایل به سفر به آن کشور را دارند. عباس برزگر حقوقدان در این باره می‌گوید: تعرض به جهانگردان اقدامی علیه امنیت ملی است و وقوع اتفاقی برای جهانگردان به دلیل عدم تأمین امنیت، مسئولیت بین‌المللی ایجاد می‌کند. وظیفه حفظ امنیت توریست بر عهده دولت است. حفظ امنیت در مرحله اول به کل حکومت و در مراحل بعدی به ارگان‌هایی مانند وزارت امور خارجه، وزارت کشور، وزیر مجموعه‌های آن یعنی نیروی انتظامی و... مربوط می‌شود. در مواردی نیز وزارت اطلاعات با نظارت خود می‌تواند در این زمینه با

سایر ارگان‌ها همکاری کند. وی با اشاره به فرهنگ و نظام جمهوری اسلامی می‌افزاید: احترام به افرادی که به کشورهای اسلامی وارد می‌شوند همچنین حمایت از جان، مال و حیثیت آنان همواره مطرح بوده است. هنگامی که شخص به صورت قانونی وارد کشور می‌شود فرض را بر این می‌دانیم که حکومت در جریان ورود این افراد است و سازمان جهانگردی نیز در کنار سایر ارگان‌ها مسئول حفظ جان و مال این فرد است. در مقررات مربوط به اتباع بیگانه و اخذ روادید، افراد تحت شرایط خاص وارد کشور می‌شوند و هرگاه اقامت می‌گیرند، موظفند به ارگان‌های مربوطه اطلاع دهند و محدوده تردد خود را هماهنگ کنند. البته در مورد حفظ امنیت اتباع خارجی نیز مقرراتی داریم که بخش عمده آن مربوط به نیروی انتظامی می‌شود و تشکیلاتی در این بخش به امور اتباع بیگانه رسیدگی می‌کنند. این حقوقدانان در ادامه بیان می‌کند: هرگاه جهانگردان از سوی اشخاصی مورد تعرض قرار گیرند قابل پی‌گیری است و در دادگاه‌های داخلی مطرح می‌شود. در صورتی که مشخص شود اقدامی علیه امنیت جهانگردان و توریست‌ها انجام شده، از نظر مسئولیت مدنی و قانون مجازات اسلامی، متعرضان تحت تعقیب قرار می‌گیرند ولی این موضوع باعث سلب مسئولیت دولت در روابط بین‌المللی نخواهد شد. وی با اشاره به ادعای برخی کشورها مبنی بر وجود امنیت در آنها، می‌گوید: در ایران، جهانگردان از ضریب امنیتی بالایی برخوردارند. فقط در موارد نادری به دلیل عدم

هماهنگی جهانگردان با مسئولان امنیتی منطقه مسائلی رخ می‌دهد که ساکنین منطقه نیز با آن موافق نبوده و با پی‌گیری جدی مسئولان کشوری این مشکلات به سرعت حل شده است. باید در نظر داشت که جهانگردانی که به کشورشان باز می‌گردند، سفیران و مبلغانی برای کشور ما محسوب می‌شوند و فرهنگسازی، تبیین آثار سیاسی، اجتماعی و فرهنگی مثبتی که توسعه توریسم در پی دارد می‌تواند امنیت جهانگرد را افزایش داده منافع زیادی عاید کشور کند. ایجاد تشکیلاتی به‌عنوان امنیت توریست در استان‌های کشور نیز می‌تواند ضریب امنیت جهانگردان را افزایش دهد.

امنیت مساوی با شهروندان

مشکل جهانگردی در ایران با مسائل اجتماعی، سیاسی و فرهنگی جامعه مرتبط است. مردم در ایران تابع عقاید، مذهب، آداب و رسوم خاص کشور هستند. شاپور منوچهری، کارشناس امور حقوقی می‌گوید: در قانون مجازات اسلامی استثنائی برای خارجی و ایرانی وجود ندارد و هر کس در قلمرو جمهوری اسلامی ایران مرتکب جرمی می‌شود، به موجب قوانین حاکم در کشور ما مورد محاکمه و تعقیب قرار می‌گیرد و در قانون برای جهانگردان تدابیر دیگری اتخاذ نشده است. با توجه به اینکه سازمان جهانگردی و میراث فرهنگی متولی امر جهانگردی است، باید براساس نیازها و برای تسهیل امر جهانگردی لوایح قانونی را به دولت پیشنهاد کند

تا در مجلس مطرح شود. وی می‌افزاید: هرگاه جهانگردی در ایران مرتکب جرم شود، از طریق محاکم دادگستری مانند افراد عادی که مرتکب جرم شده‌اند، مورد تعقیب و محاکمه قرار می‌گیرد. اما سازمان جهانگردی نیز به بعضی مسائل حقوقی جهانگردی رسیدگی می‌کند و در صورتی که تضییع حقی از جهانگردان صورت گرفته باشد و جرمی علیه او انجام شود، او این حق را دارد که به محاکم صالحه دادگستری مراجعه و تقاضای استیفای حقوق پایمال شده خود را داشته باشد و مجرم تحت تعقیب قانونی قرار می‌گیرد.

این کارشناس با اشاره به اینکه وجود نداشتن قوانین و دستورالعمل مشخص از سوی سازمان جهانگردی معلول عدم توجه به جذب جهانگرد است، بیان می‌کند: ایرانیان در میهمان‌نوازی شهرتی جهانی دارند. عرف مذهبی، قومی و ملی جامعه ما نیز همواره سعی کرده که حق افراد غریبه در کشور پایمال نشود. حتی در عرف و مذهب ما دستورالعمل‌هایی برای کمک به در راه‌ماندگان وجود ندارد. بر این اساس باید گفت که میزان امنیت جهانگردان در ایران به اندازه امنیت شهروندان کشورمان است و تجربه نشان داده که هرگاه امنیت در جامعه‌ای باشد، توریست نیز می‌تواند از این امنیت برخوردار باشد. ایجاد یک پلیس محلی و منطقه‌ای برای جهانگردان که با زبان و فرهنگ آنان آشنا باشد و درباره آداب و فرهنگ ایرانی

اطلاع‌رسانی کنند از عوامل مؤثر در بهبود صنعت جهانگردی است که می‌تواند صنعت جهانگردی است که می‌تواند آثار اقتصادی زیادی نیز عاید کشور کند.

نیروی انتظامی و توریست

براساس قوانین ایران تعقیب و رسیدگی جرائمی که جهانگردان مرتکب می‌شوند، در صورت مشهود بودن جرم به عهده نیروی انتظامی و قوه قضائیه است. غلامحسین رئیسی کارشناس دادگستر در این باره معتقد است: در صورتی که جرمی نسبت به جهانگردان واقع شود هیچ تفاوتی با شهروندان کشور نداشته و

مانند یک شهروند ایرانی با او برخورد می‌شود. در این میان نقش وزارت امور خارجه از زمان صدور روادید و ورود توریست به کشور، همچنین ایجاد تسهیلات و امکانات حمایتی مانند راهنمایی توریست بسیار مؤثر است. وی ایجاد امکانات خدمات درمانی و بیمه‌ای برای پوشش جهانگردان را ضروری دانسته و می‌افزاید: امکانات اقامتی در کشور باید به گونه‌ای باشد که توریست‌ها از اقامت در ایران

رضایت داشته باشند تا صنعت جهانگردی در کشور رونق پیدا کند. همچنین راهنمایی صحیح توریست در مورد مراجعی که در هنگام مواجهه با مسائل امنیتی می‌توانند به آنها مراجعه کنند و اطلاع‌رسانی در مورد مناطقی که نباید به آنجا سفر کنند، ضروری است. در این مقوله آگاهی‌های نیروی انتظامی از طریق آموزش افزایش پیدا کند تا به واسطه آن حضور جهانگردان در جامعه افزایش یابد. حسین

عسگری راد، مدرس دانشگاه نیز رشد صنعت جهانگردی را نیازمند تغییر نگرش دولتمردان و مردم نسبت به توریسم عنوان کرده و می‌افزاید: اگر چه از نظر حقوق بین‌الملل ورود خارجی‌ها به کشور از جمله اختیارات انحصاری هر دولت است، اما نزاکت بین‌المللی ایجاد می‌کند که به متقاضیان ورود به کشور در صورتی که شرایط لازم را دارد باشند، رویداد لازم صادر شود. همچنین ایجاد تسهیلات و ارائه امکانات رفاهی و خدمات لازم به گردشگران از وظایف دیگر دولت نسبت به جهانگردان به شمار می‌رود. هر توریستی که با اجازه دولت و رویداد صادره از وزارت خارجه وارد کشور می‌شود، حق دارد از امنیت لازم اجتماعی برخوردار شده و نسبت به حفظ امنیت جانی و مالی اش اطمینان حاصل کند. مسئولیت حفظ و تأمین منافع جهانگردان بر عهده نهادهائی مانند وزارت امور خارجه، وزارت کشور، نیروی انتظامی و سازمان جهانگردی و میراث فرهنگی است. وی با انتقاد از برخی برخوردهای تبعیض‌آمیز در ارائه خدمات به جهانگردان در مقایسه با سایر شهروندان بیان می‌کند: متأسفانه در حال حاضر شاهدیم که خدمات ارائه شده به جهانگردان با تفاوت فاحش قیمتی نسبت به سایر شهروندان روبرو است. بسیاری از شهروندان به محض مواجهه با اتباع خارجی درصددند تا به هر نحوی اجناس و خدمات را چند برابر قیمت واقعی به آنان ارائه دهند. عسگری راد در ادامه می‌افزاید: علی‌رغم اینکه کشور ما از لحاظ فرهنگی و جاذبه‌های توریستی از

موقعیت ممتازی برخوردار است، اما به لحاظ سیاست‌های غلط و ضعف مدیریتی نتوانسته‌ایم آنچنان که باید در جذب جهانگردان موفق عمل کنیم. تجربه کسب شده در کشورهایی مانند ترکیه نشان می‌دهد که اعمال مدیریت صحیح و برنامه‌ریزی هدفمند به میزان زیادی می‌تواند در صنعت توریسم مؤثر باشد. باید فضای فرهنگی جامعه را طوری فراهم کرد که امکان زندگی شاد و راحت در کشور فراهم شود. تا زمانی که این صنعت با کج سلیقه‌ی و برداشت‌های شخصی مواجه است، نمی‌توان نسبت به گسترش و درآمدزائی آن امیدوار بود. آنچه از شواهد برمی‌آید: باید لایحه‌ای از سوی دولت برای حمایت از حقوق جهانگردانی که وارد کشور می‌شوند، تدوین شود. غلامحسین استکی، کارشناس دادگستری در این باره می‌گوید: در ایران قانون مدونی که از حقوق جهانگردان حمایت کند وجود ندارد. جهانگردان یکسری حقوق ویژه و خاص در کشورهای دیگر دارند که امنیت بیشتری را برای آنان به همراه می‌آورد و آنان می‌توانند با آرامش بیشتری از آن کشور دیدن کنند اما در کشور ما قانون وجود ندارد و تنها با توسل به احکام کلی می‌توانند احقاق حق کنند. گردشگری و جهانگردی در حال حاضر یک صنعت است اما سهم ما از این صنعت بسیار ناچیز است. شایسته است که لایحه‌ای توسط دولت تدوین شود که حمایت‌های بیشتری از حقوق جهانگردان صورت گیرد.

تشکیل پلیس گردشگری

از آنجا که حفاظت از جان و مال جهانگردان و گردشگران جزو اولویتهای اصلی هر کشور است، لزوم ایجاد یک پلیس ویژه برای گردشگران در ایران ضروری است. دکتر علی نجفی توانا عضو هیئت مدیره کانون وکلای دادگستری مرکز در

این باره تصریح می‌کند: اصولاً از ابعاد امنیتی و ایمنی نمی‌توان برای گردشگران خارجی قوانین جداگانه‌ای به صورت حمایتی و با اعمال تبعیض وضع کرد. زیرا جداسازی و تفکیک خارجیان از افراد کشور نوعی اعمال تبعیض محسوب می‌شود. اما می‌توان با تشکیل پلیس گردشگری از حقوق گردشگران و سیاحان حفاظت کرد. نادر صبرخیز معتقد است: ریشه مشکلات در مورد حمایت نشدن و تزییع

حق جهانگردان به قوانین برمی‌گردد. احقاق برخی حقوق جهانگرد با قوانین در تعارض است به همین دلیل اکثر جهانگردان ترجیح می‌دهند که به کشورهای دیگر سفر کنند تا ایران.